

A hatalmi erőegyensúly új korszaka – Az amerikai külpolitika újjászervezése a Trump elnökségének első évében

LÉVAI DÁNIEL

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2026.

Szerző(k):

Lévai Dániel

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

Borítókép forrás: Shutterstock

Lévai Dániel, kutató, MKI

A HATALMI ERŐEGYENSÚLY ÚJ KORSZAKA – AZ AMERIKAI KÜLPOLITIKA ÚJJÁSZERVEZÉSE A TRUMP ELNÖKSÉGÉNEK ELSŐ ÉVÉBEN

A Trump-adminisztráció első éve egy erőpolitikai, a nemzeti érdeket középpontba helyező, a multipoláris világ logikájára épülő új amerikai globális rend kiépítéséről szólt. Washington maximalizálni akarja mozgásterét, de ezt úgy teszi, hogy az amerikai kormányzat tényként fogadja el a liberális nemzetközi rend összeomlását és annak hibákkal teli intézményeit figyelmen kívül hagyja. Az amerikai nemzetbiztonsági stratégiában lefektetett három érték: a nemzeti érdek elsődlegessége, a béke az erő által elve, valamint a rugalmas realizmus, az, amelyekkel az Egyesült Államok paradigmaváltást hajt végre a nemzetközi erőterben. A külpolitikai koncepcióváltás lekövetésének elvárása viszont, különösen az Egyesült Államok európai szövetségeseit, komoly feladat elé állította az elmúlt időszakban, hiszen nem fogadták el az amerikai paradigmaváltást így tovább nehezítve a Trump-adminisztráció a demokrata korszaktól örökölt konfliktusainak lezárását. Mindeközben a külpolitikai cselekvést az elnök mögött álló belpolitikai kohézió gyengülése fenyegeti.

ÉRTÉK ÉS ÉRDEKVÁLTÁS AZ AMERIKAI KÜLPOLITIKÁBAN

Az elmúlt egy év az amerikai külpolitika gyökeres átalakulását hozta el. A változás három, beszédes fogalom köré épült fel: az amerikai nemzeti érdek elsődlegessége, a béke az erő által elv, valamint a rugalmas realizmus politikája. Mindezeket a gondolatokat részletesen tárgyalta az új amerikai nemzetbiztonsági stratégia.¹ Az a nemzetbiztonsági stratégia, ami kristálytiszta a világ közvéleményének tudomásra adta, hogy a Trump-adminisztráció szakít az elmúlt évtizedekben folytatott amerikai külpolitika irányvonalával. A rendszerszintű változás fő eleme az „Amerika mindenekelőtt” politikájának gyakorlati megvalósítása volt.

¹ „National Security Strategy of the United States of America”, *The White House*, 2025, <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/12/2025-National-Security-Strategy.pdf>.

Vagyis az Egyesült Államok végrehajtó szervei különösen a hadügyminisztérium², valamint a külügyminisztérium³ az amerikai nemzeti érdekek mentén, nem pedig „egyetemes értékeknek” tekintett politika mentén lép fel a világ küzdőterein. Éppen ezért azokat az intézményeket, amelyek a hidegháború óta, majd az azt követő unipoláris időszakban tudatosan használták a világ országaiban arra, hogy azok politikai átalakítások eszközei legyenek,⁴ azokat leépítették, megszüntették. A helyükben a bilaterális alapon működő segélyezési megállapodásokat kötöttek, ami felelősebb és számon kérhetőbb segélyezési rendszert hozott létre.⁵

Ezen nemzeti érdekek mentén történő politizálást fedezhetjük fel az ENSZ és egyéb szakosított szerveiből és szerződésekből való kilépésnél, amelyek alapvetően az amerikai külpolitika hagyományos nemzetközi szabályokon alapuló világrend tartóoszlopai voltak.⁶ A Trump-adminisztráció azonban szakítva ezzel a paradigmával úgy értékeli, hogy ezen szervezetek és szerződések az Egyesült Államok érdekeinek nem feleltethetőek meg, így az amerikai részvétel ezekben ellentétes Washington céljaival, mert nem hatékonyak eléggé.⁷ Ezáltal itt egy olyan nemzetközi rendszerben történő változtatásról beszélhetünk, amelynek célja, hogy helyébe olyan nemzetközi intézményhálózat alakuljon ki, amelyben az Egyesült Államok pozíciója nem kérdőjelezhető meg. Látványos, hogy azon intézményekben, legyen szó a Nemzetközi Valutaalapról vagy éppen a Világbankról, ahol az amerikaiaknak egyértelmű és szinte megkérdőjelezhetetlen dominanciájuk van, azon intézményeket nem érik olyan jellegű változások, mint mondjuk az ENSZ-t.⁸ Ezért is beszélhetünk arról, hogy a liberális nemzetközi rend intézményeinek és értékeinek meghaladásán túl az új amerikai adminiszt-

2 „Restoring the United States Department of War”, *White House*, 2025. szeptember 5. <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/09/restoring-the-united-states-department-of-war/>.

3 „Building an America First State Department - United States Department of State”, *State Department*, 2025. április 22., <https://www.state.gov/building-an-america-first-state-department>.

4 Dániel Lévai, Zsolt Reile, „Trump vs. USAID: To Be, or Not to Be”. *Magyar Külügyi Intézet*, 2025. február 28. https://hiia.hu/wp-content/uploads/2025/02/0228_Trump-vs.-USAID-combined.pdf.

5 „America First Global Health Strategy – United States and Ethiopia Sign Bilateral Health Cooperation Memorandum of Understanding (MOU)”. *U.S. Embassy in Ethiopia*, 2025. december 24., <https://et.usembassy.gov/america-first-global-health-strategy-united-states-and-ethiopia-sign-bilateral-health-cooperation-memorandum-of-understanding-mou/>.

6 „Fact Sheet: President Donald J. Trump Withdraws the United States from International Organizations That Are Contrary to the Interests of the United States”. *The White House*, 2026. január 7. <https://www.whitehouse.gov/fact-sheets/2026/01/fact-sheet-president-donald-j-trump-withdraws-the-united-states-from-international-organizations-that-are-contrary-to-the-interests-of-the-united-states/>.

7 Naomi Li, „Trump Goes Scorched Earth on UN and Accuses It of Not Being Fit for Purpose”. *Washington Examiner*, 2025. szeptember 23., <https://www.washingtonexaminer.com/news/white-house/3819815/trump-accuses-united-nations-of-not-being-fit-for-purpose/>.

8 Kyle Fitzgerald, Adla Massoud, „US Leverages UN, IMF and World Bank to Advance Revamped »America First« Agenda”. *The National*. 2025. december 26., <https://www.thenationalnews.com/news/us/2025/12/24/us-leverages-un-imf-and-world-bank-to-advance-revamped-america-first-agenda/>.

ráció azok helyébe új intézményi keretrendszerek kialakítását is megkezdte. Erre egyértelmű példa a Gázai Béketanács.⁹ Az amerikai elnök ennek folytán a ciklusát arra is felhasználja, hogy új szervezet jöhessen létre, ami akár a nemzetközi béke fenntarthatóságának elérésében riválist jelenthet az ENSZ-nek.¹⁰

A BÉKÉNEK ÁRA VAN

Az eddigi nemzetközi rendszer logikájának és intézményi kiépülésének átlépésén túl a Trump-adminisztráció a békepolitika szellemében, amely az elnökségének első évének külpolitikáját uralta, a reagani¹¹ a „béke az erő által” elv gyakorlati megvalósulásán alapult. A Trump-adminisztráció nagyszabású új rakétavédelmi programot hirdetett (Aranykupola),¹² valamint megerősítette a fegyveres erők harcképességét azáltal, hogy csökkentette a progresszív politikai túlkapasokat és lépéseket tett arra is,¹³ hogy a hadiipari termelés felgyorsuljon.¹⁴ Az Egyesült Államok költségvetési céljai közé került továbbá, hogy soha nem látott mértékben növelné a hadikiadásokra fordítható összegeket.¹⁵

Ezen a politikán túlmutató volt, hogy a vámkivetéssel élve az amerikai piachoz való hozzáférés a legnagyobb külpolitikai eszköze lett a Trump-adminisztrációnak arra, hogy átalakítsa a globális status quot.¹⁶ A vámkivetéssel (Felszabadulás Napi Vámok) tárgyalóasztalhoz kényszerítette mindazon országokat, akiknél gazdasági kérdéseken túl mást is el akart érni, legyen szó akár piacok megnyitásáról, nem vámjellegű intézkedések lebontásáról vagy éppen új ener-

9 „Statement on President Trump’s Comprehensive Plan to End the Gaza Conflict”, *The White House*, 2026. január 16., <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/2026/01/statement-on-president-trumps-comprehensive-plan-to-end-the-gaza-conflict/>.

10 Michael Peel, James Shotter, Chris Cook, Abigail Hauslohner, „Broad mandate of Trump’s Board of Peace sets it up for rivalry with UN”, *Financial Times*, 2026. január 17. <https://www.ft.com/content/0ee-79faa-86d3-4c01-a180-add6e164ac28>.

11 „Reagan’s “Peace through Strength” Cold War Strategy: Integrating Defense, Nuclear Deterrence, Modernization and Arms Control”, *The Heritage Foundation*, 2018. június 15. <https://www.heritage.org/missile-defense/event/reagans-peace-through-strength-cold-war-strategy-integrating-defense-nuclear>.

12 „The Iron Dome for America”. *The White House*, 2025. január 27., <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/01/the-iron-dome-for-america/>.

13 „Prioritizing Military Excellence and Readiness”. *The White House*, 2025. január 27., <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/01/prioritizing-military-excellence-and-readiness/>.

14 „Prioritizing the Warfighter in Defense Contracting”. *The White House*, 2026. január 7. <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2026/01/prioritizing-the-warfighter-in-defense-contracting/>.

15 Pitas Costas, Andrea Shalal, „Trump Calls for \$1.5 Trillion Military Budget in 2027, up from \$901 Bln in 2026”. *Reuters*, 2026. január 8. <https://www.reuters.com/world/us/trump-says-us-military-budget-2027-should-be-15-trillion-2026-01-07/>.

16 Ana Swanson, „Trump’s Trade Negotiator Says Response to Court Loss Would Be Immediate”. *The New York Times*, 2026. január 19. <https://www.nytimes.com/2026/01/19/us/politics/trump-tariffs-supreme-court-greer-trade.html>.

giaexport-piacok megtalálásáról.¹⁷ Ezen felül pedig békepolitikai céljaira is felhasználta a vámokat. Ez a politika leginkább ott volt sikeres, ahol az amerikaiak könnyűszerrel rá tudták bírni a kis- és közepes államokat arra, hogy fogadják el az Egyesült Államok közvetítését vagy éppen az adott tárgyalófél más geopolitikai kérdésben szükségét érezte, hogy megegyezzen a Fehér Házzal (lásd Európai Bizottság és az EU-USA kereskedelmi megállapodás kérdései).¹⁸ Ott viszont, ahol nagyhatalmi összecsapás zajlik, mint például ukrainai békerendezés kérdésében, egyértelművé vált, hogy ez a politika kihívás elé néz. Ráadásul a nagyhatalmi konfliktusból hasznot realizáló országokat sem tudott letéríteni politikájukról, mint például India orosz olaj vásárlásai.¹⁹ Ez a fajta dacolás egyes országok részéről fennmaradhat még akkor is, ha az elnök támogatását élvező törvényjavaslat, amely 500%-os büntetővámot vetne ki az orosz energia vásárlóira, megszavazásra kerülne a Kongresszusban.²⁰

SZABÁLYOKON ALAPULÓ VILÁGRENDNEK LEHETNEK-E ÚJ SZABÁLYAI?

Az amerikai elnök asszertív fellépése a világpolitikában tisztán erőpolitikai fordulatként értékelhető változás, amely az amerikai külpolitikának az ismételt realista fordulatát hozta el. Trump elnökség szakított a léket kapott nemzetközi liberális világrenddel, amelyet sem az Obama, sem a Biden-adminisztráció nem volt képes érdemben megújítani ezzel csökkentve az Egyesült Államok globális erejét.²¹ A fordulat az adminisztráció dokumentumaiban a rugalmas realizmusnak lett megnevezve. Elsődlegesen a rugalmas realizmus abban nyilvánul meg, hogy az Egyesült Államok új világrend felfogással bír, amely az amerikai érdekszférák egyértelmű kijelölésén és elhatárolásán alapul, ahol az Egyesült Államok megkérdőjelezhetetlen katonai elsőbbségével élve fenntartja a legvégső esetben a közvetlen amerikai beavatkozás jogát, de alapvetően az amerikai kontinensen

17 Harithas Barath, Kyle Meng, Evan Brown, Catharine Mouradian, „Liberation Day” Tariffs Explained”, *Center for Strategic and International Studies*, 2025. április 3., <https://www.csis.org/analysis/liberation-day-tariffs-explained>.

18 Byrappa Ramachandra, Stefán Csaba, Lévai Dániel, Harb Jad Marcell, Stefán Csaba, „Patyomkin-al-kuerő: az Európai Unió geopolitikai súlyának illúziója”, *Magyar Külügyi Intézet*, 2025. július 30. <https://hija.hu/wp-content/uploads/2025/07/MKI-NP-mod-Levai-Rama-Stefan-Harb-EU-USA-vam.pdf>.

19 Csicsmann László, Trembeczki Zsolt, „India Nyugat-ellenes fordulata? Az amerikai-indiai kapcsolatok és a többirányú elköteleződés politikája”, *Magyar Külügyi Intézet*, 2025. november 3. <https://hija.hu/india-nyugat-ellenes-fordulata-az-amerikai-indiai-kapcsolatok-es-a-tobbiranyu-elkotelezodes-politikaja/>.

20 The Editorial Board, „Where’s Congress on Russia Sanctions?” *Wall Street Journal*, 2026. január 14. <https://www.wsj.com/opinion/russia-sanctions-bill-donald-trump-iran-venezuela-china-north-korea-766038e1>.

21 Heer Jeet, „How Biden’s Foreign Policy Destroyed His Presidency”, 2025. január 17. <https://www.thenation.com/article/world/biden-gaza-legacy-foreign-policy/>;

John J. Mearsheimer, *A nagy téveszme - Liberális álmok és nemzetközi realitások*, (Századvég Kiadó, 2022).

túl partnereire teszi a biztonsági felelősségvállalást. Az érték vagy éppen ideológiai expanzió pedig lekerült az amerikai külpolitika napirendjéről ezzel megnyitva a pragmatikus együttműködési lehetőségeket az USA vezetésének.

A Trump-adminisztráció szerint ugyanis az 1991 óta működött nemzetközi rend geopolitikai és gazdasági értelemben is a kezdeti sikereit követően kiszolgáltatottá tette Washingtont riválisainak és partnereinek egyaránt. Az amerikai vezetés emiatt olyan új rendet próbál kialakítani, amiben Washington egyszerre maximalizálja a globális pozícióit és egyben ismét neki biztosítja a végső szót a globális döntéseknél. Ebben a keretben értelmezhetőek azon katonai beavatkozások is, amely régi amerikai intervenciók politikára emlékeztettek (lásd Irán vagy Venezuela), ám nem törekedtek az iraki esethez hasonló totális rezsimváltási műveletekre.²² Ugyanis az amerikai elnök által képviselt világrend koncepcióban az Egyesült Államok inkább szelektív hegemon szerepet képvisel, mint például a Közel-Keleten, ahol távoli hegemonként menedzseli a régiós amerikai szövetségesek közötti érdekellentéteket és a térség biztonságát fenyegető Iránt. Ez a szelektív hegemon szerep valódi mozgásteret biztosít, mint a dogmatikus, liberális világrend Egyesült Államoka, amely vélt univerzalizmusával a világ bármely országának a helyi sajátosságainak teljes mellőzésével folytatta politikai felfogásának és rendszerének terjesztését. Ez az új amerikai világfelfogás egy jelentős és radikális szakítás az eddigi amerikai pozícióról alkotott képről, hiszen így az Egyesült Államok eddigi liberális hegemon magatartását felváltja a multipoláris, érdekközpontú, erőegyensúlyi logika. Ami elvezethet a befolyási övezetek felértékelődése felé. Ez megnyilvánult abban is, hogy ebben az egy évben a Trump-adminisztráció kijelölte a maga érdekszféráját, ami elsődlegesen az amerikai kontinens feletti dominancia kinyilatkoztatásában érhető tetten. Ennek gyakorlata egyrésztől folytonosság az 1823-ban meghirdetett Monroe-doktrínával, amellyel az Egyesült Államok Latin-Amerikát, évszázadok óta hátsóudvarának tart, másrésztől Grönland megszerzésének ígéretével pedig kiterjesztésként értékelhető. Az amerikai kontinensen túllépve azonban a trumpi elit Európa fölött is bizonyos mértékű politikai és civilizációs befolyást hirdetett.²³ Ez az amerikai stratégiai képlet új megvilágításba helyezi mindazon konfliktusokat, amelyek meghatározzák például az európai külpolitikai kérdéseket. Így válik egzsizten-

22 Reile Zsolt, „Maduro elmozdításának stratégiai jelentősége és következményei”. *Magyar Külügyi Intézet*, 2026. január 6. <https://hii.hu/wp-content/uploads/2026/01/Reile-Maduro-elmozditasanak-strategiai-jelen-tosege-es-kovetkezmenyei-1.pdf>.

23 Eldar Mamedov, „Euro-elites melt down over NSS, missing — or ignoring — the point”, *Responsible Statecraft*, 2025. december 11., <https://responsiblestatecraft.org/europe-nss/>.

ciális konfliktusból minél gyorsabban lezárandó konfliktussá az ukrainai háború az amerikaiak szemében. Emiatt alakult ki az elmúlt évben külpolitikai stratégiai mélységű árok a vezető európai országok elitjei és az amerikai vezetés között. Az európaiak lényegében ezen amerikai stratégia- és felfogásváltást nem fogadják el,²⁴ ami miatt ismét, de nem példa nélkül,²⁵ vita van a transzatlanti térben.

Ezzel szemben az Indo-csendes-óceáni régióban alapvetően egy kínai hegemóniát megakadályozó, a meglévő szövetségesekre építő feltartóztatását irányozza elő,²⁶ ahol az amerikai biztonsági kötelek elsőbbsége mindig is felül írták az értékválasztási különbségeket az amerikai partnerrel.

A KÜLPOLITIKAI CSELEKVÉS FELTÉTELE A BELPOLITIKAI STABILITÁS

Az amerikai elnök egyéves külpolitikai tevékenysége alapvetően egy olyan új világrend kiépítéséről szól, amelyben az Egyesült Államok leplezetlenül, szintiszta nemzeti érdek logikán keresztül alakítja át a nemzetközi kapcsolatokat. Ezen átalakítási folyamatot azonban nagyon nagy mértékben megnehezítheti az, hogy a látványos elnökségének első évében mutatott átütő külpolitika, jelentős figyelmet és erőforrást vont el a belpolitikai küzdelmekről. Az amerikai választók gazdasági helyzetérékelésében elmaradt a várt fordulat, valamint az amerikai belpolitikai életet megrázó erőszakspirálok és az elnököt hatalomra segítő MAGA mozgalmon és a kongresszusi republikánusok közötti érték és érdekellentétek komoly nehézségeket jelentenek a ciklus további részében.²⁷ A közelgő féliдős választások 2026 novemberében pedig veszélyeztetik a republikánus többséget a törvényhozásban, ami az elnök szerint is közjogi felelősségre vonást jelenthet.²⁸ Mind emiatt a 2026-os év kulcskérdésévé fog válni, hogy Donald Trumpnak, sikerül-e maga mögött tartania azt a választási koalíciót, ami két alkalommal is elhozta neki a Fehér Ház kulcsát.

24 Nahal Toosi, „Kallas Downplays Trump Security Strategy’s Criticisms”. *Politico*, 2025. december 6. <https://www.politico.eu/article/kaja-kallas-downplays-donald-trump-security-strategys-criticisms/>.

25 Philip H. Gordon, „The Crisis in the Alliance”, *Brookings*, 2003. február 24., <https://www.brookings.edu/articles/the-crisis-in-the-alliance/>.

26 McNair, Michael, „The Bridge at the Center of the Pentagon”. *Medium*, 2026. január 8., <https://medium.com/@mcnai002/the-bridge-at-the-center-of-the-pentagon-d104b4cf3248>.

27 Balogh Máté Gergely, „Külpolitikai töréspontok a Trump-koalícióban belül”, *John Lukacs Intézet Eötvös József Kutatóközpont Nemzeti Köszszolgálati Egyetem*, 2025. október 21., https://jli.uni-nke.hu/document/jli-uni-nke-hu/Vila%CC%81grend_Elemzesek_2025_13.pdf; Lévai Dániel, „A »megosztott ház« – törésvonal a MAGA-mozgalomban az iráni konfliktus kapcsán”, *Magyar Külügyi Intézet*, 2025. július 14., https://hiia.hu/wp-content/uploads/2025/07/MKI-NP-mod2-Levai-MAGA-irani-konfliktus_tordelt.pdf.

28 „Speech: Donald Trump Addresses a GOP House Member Retreat”, *Roll Call*, 2026. január 6., <https://rollcall.com/factbase/trump/transcript/donald-trump-speech-gop-house-member-retreat-january-6-2026/>.

**MAGYAR
KÜLÜGYI
INTÉZET**